

Ievērojami samazinās siltumpatēriņš

Beidzamajos gados Latvijā būtiski ir palielinājusies iedzīvotāju interese par iespēju siltināt mājas, piesaistot Eiropas struktūrfondu līdzfinansējumu.

Madonas reģionā visvairāk projektu, veicot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus daudzdzīvokļu ēkās, ir īstenojuši biedrība „Raiņi”. Pie tam, kā sarunā „Staram” atklāja biedrības „Raiņi” projektu vadītāja Nadežda Šruba, ne tikai Madonas pilsētā, bet arī vairākos novada pagastos.

Madonas pilsētā ir īstenoti trīs projekti: 2010. gadā — Raiņa ielā 19a par kopējo summu 78 720,20 eiro (Eiropas finansējums (grants) 36 599,83 eiro); 2012. gadā — Raiņa ielā 19b par kopējo summu 178 061,02 eiro (Eiropas finansējums (grants) 84 608,91 eiro); 2014. gadā — Gaujas ielā 24 par kopējo summu 435 576,75 eiro (Eiropas finansējums (grants) 206 768,31 eiro).

Sākot no 2019. gada, biedrība „Raiņi” siltināšanas projektus īsteno arī Madonas novada pagastos. Kā pirmais tika realizēts Barkavas pagasta Lazdu ielā 2 par kopējo summu 153 089,82 eiro (Eiropas finansējums (grants) 53 581,43 eiro). Tād (2019./2020. gads) sekoja energoefektivitātes pasākumi daudzdzīvokļu mājā Barkavas pagasta Brīvības ielā 14 par kopējo summu 286 644,99 eiro (Eiropas finansējums (grants) 143 322,49 eiro), kā arī šogad tika īstenots projekts Liezēres pagasta Ozolos, Ozolu ielā 10, par kopējo summu 294 408,91 eiro (Eiropas finansējums (grants) 147 204,45 eiro).

Šogad tiks uzskaita vēl viena projekta īstenošana Madonas pilsētā — Priežu ielā 6 par kopējo summu 295 986,43 eiro (Eiropas finansējums (grants) 147 993,21 eiro), bet nākamgad — arī vienā mājā Sarkanu pagasta Bīksērē.

Biedrības „Raiņi” projektu vadītāja Nadežda Šruba, vaicāta par pieredzi projektu izstrādāšanā, uzsvēra, ka viss aizsāks pirms desmit gadiem, kad tika izsludināta Eiropas struktūrfondu atbalsta programma un pieņemts lēmums par daudzdzīvokļu mājas Madonā, Raiņa ielā 19a, siltināšanu. Tād ar šādu mērķi arī tika nodibināta biedrība „Raiņi” (vadītājs Normunds Arama), lai, piesaistot Eiropas finansējumu, siltinātu un sakārtotu daudzdzīvokļu māju.

— Šo projektu īstenojām, sa-

— Siltinot mājas, galvenais mērķis ir panākt būtisku siltumenerģijas patēriņa samazinājumu, un tas mums līdz šim ir arī izdevies, kā tas iepriekš tika prognozēts, aptuveni par 30 procentiem, — uzsver Nadežda Šruba.

Katram projektam ir sava specifika, savī zemūdens akmeņi. Gandarījumu jau dod katrs veiksmīgi īstenots projekts, un mums tie ir seši.

darbojoties vēl ar LIAA, kas toreiz māju siltināšanai piedāvāja nedaudz citādus nosacījumus nekā tagad ALTUM, kas vairāk uzmanības pievērš sākotnējai tehniskās dokumentācijas saskaņošanai. Savukārt LIAA vispirms bija jāiesniedz un jārealizē projekts un tikai pie nodošanas tika izvērtētas visas atbilstības, līdz ar to līdzfinansējuma piešķiršana nedaudz ietilpa. — atzina Nadežda Šruba.

— Saskaņošanas process Attīstības finanšu institūcijā ALTUM gan prasa ilgāku laiku, bet tas atmaksājās, jo būvniecības process ir precīzāks un kvalitatīvāks. Liels pluss ir arī tas, ka iedzīvotājiem vairs nav jāņem viss lielais kredīts un attiecīgi nav arī jāmaksā procenti no visas lielas summas. Tagad proporcionāli tiek piešķirts gan Eiropas finansējums (grants), gan aizdevums, līdz ar to arī procenti ir mazāki.

— Pastāstiet, lūdzu, par pieredzi aizdevumu noformēšanā —

kredītu ņemat bankās vai ALTUM?

— Pašos pirmsākumos vēl varēja vienoties ar bankām, bet beidzamajos gados projektiem aizdevumu mums izsniedz tikai Attīstības finanšu institūcija ALTUM. Diemžēl no bankām saņemam atteikumus. Acīmredzot biedrībām vienoties ar banku ir sarežģītāk, iespējams, mēs esam lielākā riska grupā.

— **Kā veicas ar kredītu dzēšanu?**

— Uzņemtās saistības tiek veiksmīgi pildītas. Daudzdzīvokļu māja Madonā, Raiņa ielā 19a, kredītu nomaksāja 2018. gada septembrī, savukārt māja Raiņa ielā 19b pēdējo aizdevuma maksājumu veiks šāgada novembrī. Mājai Gaujas ielā 24 kredīts jānomaksā 2028. gadā, bet pārējās siltinātajās mājās kredīts ir ņemts uz 20 gadiem.

— **Kādi ir galvenie ieguvumi pēc ēku renovācijas?**

par 30 procentiem.

Bet ir vēl daudz citu ieguvumu. Īstenojot projektu, tiek sakārtots dzīvojamais fonds, arī vizuāli mājas top skaistākas, sakoptākas. Uzlabojas mikroklimats dzīvokļos: ziemā tajos ir siltāk, vasarā — vēsāk. Tiek siltinātas ār sienas, cokols, griesti pagrabos, nomainīti logi gan dzīvokļos, gan kāpņutelpās un, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, veikti arī citi uzlabojumi.

— **Kurš no projektiem pašai ir sagādājis lielāko gandarījumu?**

— Kādu izcelt ir ļoti grūti. Katram projektam ir sava specifika, savi zemūdens akmeņi. Gandarījumu jau dod katrs veiksmīgi īstenots projekts, un mums tie ir seši.

Vienmēr ar lielu satraukumu pēc mājas siltināšanas gaidām pirmos apkures rēķinus, kaut gan esam pārliecināti, ka tiem jābūt mazākiem. Līdz šim tā ir arī bijis.

— **Nav noslēpums, ka siltinātajās mājās dzīvo daudz pensionāru. Kā jums izdodas pārliecināt iedzīvotājus, kas viņus pirms lēmuma pieņemšanas satrauc visvairāk?**

— Viss sākas ar iedzīvotāju vēlmi siltināt māju. Tā pārtop mērķi, kuru savukārt sadarbībā ar māju vecākajiem mēs palīdzam sasniegt. Nenoliedzams ieguldījums ir tieši māju vecākajiem, kas iegulda ļoti daudz, lai projekts tiktu realizēts. Lielāko satraukumu iedzīvotājos raisa paredzamās izmaksas, kas ir gana lielas, tas, vai spēš samaksāt. Īstenojot vairākus projektus beidzamajos gados, kredītu ņemam uz maksimālo laiku — 20 gadiem, lai ikmēneša maksājums būtu mazāks un tas nesagādātu lielas problēmas iedzīvotājiem. Pastāv iespēja kredītu dzēst arī pirms termiņa.

Tiekoties ar iedzīvotājiem, iepazīstinām ar jau siltināto māju ieguvumu pēc mājas siltināšanas, izskaidrojam, ka kredīta daļu kompensēsies ar apkures rēķinu samazinājumu. Īpaši tas jūtams ziemas mēnešos.

— **Kāds ir jūsu ieteikums iedzīvotājiem, kuri vēl tikai domā par māju siltināšanu?**

— Es ieteiktu nebaidīties un izskirties par šādu soli. Ieguvumu noteikti būs vairāk un tos izjutīs jau pirmajā apkures sezonā. Ļoti svarīgi izstāstīt projektētājiem, kādas pārmaiņas iedzīvotāji vēlētos savā mājā, lai to visu precīzi varētu uzlikt uz papīra un pēc tam īstenot.

Katrā ziņā arī Eiropas līdzfinansējums 50% apmērā ir tā vērts, lai šādu iespēju izmantotu.

Pēc energoefektivitātes pasākumu veikšanas ievērojami samazinās siltumpatēriņš un līdz ar to arī apkures rēķini. Piemēram, Barkavas pagastā mājā Lazdu ielā 2 siltumpatēriņš apkures sezonā pirms renovācijas bija 105,5 megavatstundas, pēc siltināšanas — 30,5 megavatstundas. Ietaupījums ir acīmredzams. Vēl iespaidīgāk tas atspoguļojas apkures rēķinos, kad aukstākajos ziemas mēnešos pirms siltināšanas šajā mājā atkarībā no dzīvokļa lieluma bija jāmaksā no 140 līdz 160 eiro, bet tagad — tikai ap 30 eiro.

— **Taisnības labad te gan jāpiebilst, ka savu artavu apkures rēķinu samazināšanā ir devusi arī Madonas novada dome, pieņemot lēmumu par siltumtarifa Barkavā pielīdzināšanu Madonas pilsētai. Savulaik Barkavā par vienu megavatstundu bija jāmaksā pat 62 eiro, turpretī tagad tikai 50, 68 eiro.**

— Tas, protams, ir pozitīvi ietekmējis apkures rēķinu samazināšanu, tomēr, siltinot mājas, galvenais mērķis ir panākt būtisku siltumenerģijas patēriņa samazinājumu, un tas mums līdz šim ir arī izdevies, kā tas iepriekš tika prognozēts, aptuveni

VIEDOKLIS | Ledus ir izkustējies, situācija pamazām mainās

Izkūtot saimniecībā un pārstādīti darboties daļai uzņēmumu, kuri savulaik uzņēmām darbiniekiem arī mazpilsētās būvēja daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, tās tika atstātas novārtā. Par to apsaimniekošanu, naudas uzkrājumu veidošanu nu bija jādomā pašiem iedzīvotājiem. Daudzos Latvijas novados šādas dzīvojamās mājas netiek apsaimniekotas joprojām.

Uģis Fjodorovs

To, ka tā ir problēma arī Cesvainē, „Staram” atzīst Cesvaines novada pašvaldības izpilddirektors UĢIS FJODOROVS, uzsverot, ka beidzamajos gados ledus šai ziņā ir izkustējies un dažas pozitīvas tendences ir novērojamas. Raksturojot situāciju, pašvaldības izpilddirektors akcentē: — Vairākas mājas ir nodibinājušas biedrības, un tās ir sākušas darboties. Vairākām mājām ir nomainīti jumti un veikti citi remontu. To redzot, arī citās mājās, sekojot šim piemēram, sāk veidot naudas uzkrājumus saistībā ar cauruļu nomaiņu, jumtu un

koplietošanas telpu remontiem. Diemžēl mums, pašvaldībai, neizdevās piesaistīt nevienu uzņēmumu, nevienu firmu, kas vēlētos uzņemties namu apsaimniekošanu, jo Cesvainē apjomi tomēr esot par mazu, lai firmai no malas tas būtu izdevīgi. Savulaik galvenokārt saimniecība „Cesvainē” un Cesvaines viests un siera rūpnīca pilsētas centrā uzcēla ap 20 māju. Dažas daudzdzīvokļu mājas tika uzbūvētas arī ārpus pilsētas teritorijas, kur mājas un dzīvokļi, līdzīgi kā Cesvaines pilsētā, ir privātpašums, bet arī tur ir nodibināta biedrība, kas Kraukļos tās apsaimnieko.

Tas, vai tiek veidotas šādas apsaimniekošanas biedrības, lielā mērā gan atkarīgs no tā, cik situēti iedzīvotāji tajās dzīvo, vai var atļauties maksāt par apsaimniekošanu un veidot uzkrājumus remontu veikšanai.

Pašvaldība beidzamajos 10 gados ir noorganizējusi vismaz trīs informatīvās kampaņas, aicinot iedzīvotājus uz sanāksmēm, rosinot dibināt biedrības un uzsākt māju apsaimniekošanu.

Mājas taču kļūst aizvien vecākas, bet pašvaldība privātpasumā nevar ieguldīt nodokļu maksātāju naudu, tā ka tas viss ir pašu iedzīvotāju rokās. Protams, ja kādā mājā ir pašvaldībai

piederošs dzīvoklis, tad mēs proporcionāli piedalāmies šo māju apsaimniekošanā, attiecīgi paredzot arī savu daļu finansējuma veiktajos remontos.

Savukārt pašvaldības īpašumu apsaimniekošana ir nodota Cesvaines komunālajam uzņēmumam, kam jau tagad ir problemātiski iekasēt īres maksu, jo pašvaldībai piederošajos dzīvokļos pārsvarā dzīvo maznodrošinātie iedzīvotāji, līdz ar to nepārtraukti notiek debates, par kādiem līdzekļiem tajos veikt remontu, jo tas principā būtu jādara par iekasēto īres naudu. Apstiprinātā īres maksā pašvaldībai piederošajos dzīvokļos ir 14 centu par kvadrātmetru, un daudzus gadus tā nav mainījies. Ir atvērta diskusija, vai nav pienācis laiks to palielināt, taču tas ir ļoti grūts jautājums, ko, kā jau minēts, šajos dzīvokļos pārsvarā dzīvo maznodrošinātie iedzīvotāji.

Tomēr situācija, pateicoties labajiem piemēriem, pamazām mainās, bet šo procesu visvairāk kavē līdzekļu trūkums, zemie iedzīvotāju ienākumi. Pagaidām Cesvainē nav siltināta neviena māja un neviena nāvi ar pietiekamus uz Eiropas struktūrfondu līdzfinansējumu, bet kas zina — varbūt nākamajā ES plānošanas periodā kāda māja izskirsies par šādu soli un arī mums Cesvainē būs pirmā siltinātā daudzdzīvokļu māja.

„Mūsu māju var pamanīt jau no tāluma”

Jau daudzus gadus madonieši un citi iedzīvotāji prēcējās par siltinātajām mājām savā dzīvesvietā, ar baltu skaidību nolūkojas uz vizuāli pievilcīgajiem, sakārtotajiem namiem, nereti nodomājot — kāpēc es nedzīvoju šādā mājā? Bet kā jūtas paši iedzīvotāji atjaunotajās mājās?

— Man patīk dzīvot tādā sakārtotā un siltinātā mājā, — neslēpj Alla Sniedze.

arī lodžijas sastiklotas, kurās vasarā labprāt uzturas arī bērni.

Mans dzīvoklis atrodas 3. stāvā, bet tas ir gala dzīvoklis, līdz ar to

Sakārtota māja – mazāki rēķini

Beidzamajos divos gados Barkavā ir siltinātas divas mājas, un pagasta centram tas ir daudz. Pērn tika pabeigta 12 dzīvokļu mājas vienkāršota renovācija Lazdu ielā 2, bet šogad — arī Brīvības ielā 14.

Gandarīti par sasniegto rezultātu, veicot ēku renovāciju un siltināšanu Barkavas pagasta Brīvības ielā 14 un Lazdu ielā 2, ir abu māju vecākie — Ivars Ikaunieks un Santa Mileiko.

Abu māju vecākie — Santa Mileiko un Ivars Ikaunieks — pauda gandarījumu par veiktajiem uzlabojumiem un veiksmīgi īstenoto renovācijas projektu.

— Mēs patiešām esam apmierināti, jo izvirzīto uzdevumu — maksimāli samazināt apkures rēķinus — izdevies sasniegt. Iedzīvotājiem ir ļoti svarīgi, kāds ir siltuma rēķins. Pagājušajā apkures sezonā mēs patiešām maksājām ļoti maz. Tiesa, arī ziema bija ļoti silta, taču apkures rēķinu samazinājums ir iespaidīgs: salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem tā ir tikai piektā daļa, — uzsvēra mājas Lazdu ielā 2 vecāka Santa Mileiko. — Piemēram, es dzīvoju 59 kvadrātmetrus lielā trīsistabā dzīvoklī. Pirms mājas siltināšanas lielākais rēķins, ko ziemas mēnešos vajadzēja apmaksāt, bija ap 165 eiro, turpretī tagad — tikai ap 30 eiro. Un tas nav vienīgais ieguvums. Arī māja tag ir sakopta. Siltinātas sienas, bēniņi, nomainīts jumts, apkures sistēma, atsevišķos dzīvokļos nomainīti logi.

— **Kāds ir jūsu ieteikums iedzīvotājiem, kuri vēl tikai domā par māju siltināšanu?**

— Es ieteiktu nebaidīties un izskirties par šādu soli. Ieguvumu noteikti būs vairāk un tos izjutīs jau pirmajā apkures sezonā. Ļoti svarīgi izstāstīt projektētājiem, kādas pārmaiņas iedzīvotāji vēlētos savā mājā, lai to visu precīzi varētu uzlikt uz papīra un pēc tam īstenot.

Katrā ziņā arī Eiropas līdzfinansējums 50% apmērā ir tā vērts, lai šādu iespēju izmantotu.

mā. Pirms bēniņu siltināšanas ar nedegošu pūšamo ekovati trešā stāva dzīvokļos bija jūtams, kā no griestiem nāk aukstums un pat pūš vējš. Tagad tas ir novērsts. Arī pirmā stāva dzīvokļos no grīdas ir siltas, jo pagrabos tika siltināti arī griesti.

— Pamatā patiešām ir veikti lieli darbi, un ieguvums mēs jau izjutīsim otro apkures sezonu. Liels paldiess biedrībai „Raiņi”, Normundam Aramam un Nadeždai Šrubai, jo visu lielo darbu jau izdarīja viņi, izstrādājot projektus, izsludinot iepirkumus, sekojot būvdarbu iznācī. Mēs, iedzīvotāji, bijām tikai lēmēji, mums tikai vajadzēja būt pozitīvi domājošiem un balsot „par”. Mums mājā ir lieliska komanda, visu darām un izlemjam kopā.

Arī projekta īstenošanas periods nebija garš, tas aizņēma apmēram gadu. Savukārt kredītiertes nolēmām uz 20 gadiem, uzskāto kredīta atmaksu jau būvniecības laikā. Ir izstrādāts izlīdzinātais maksājumu bija katrā dzīvoklī. Jaunie radiatori ir tikai remdeni, bet dzīvokļi ir jau jūtams, kā plūst siltums. Par čuguna radiatoriem vismaz mūsu mājā to nevarēja teikt, — atzīmēja Santa.

Ārsienas mājā Lazdu ielā 2 tika siltinātas ar vati 20 cm biezu-

neša maksājums, viņa atklāja, ka, piemēram, par 59 kvadrātmetru lielu dzīvokli kopā ar apsaimniekošanu ir jāmaksā ap 62 eiro.

Santa mājas vecākās pienākumus veic jau gadus piecus, vēl pirms māju apsaimniekot uzsāka biedrība „Raiņi”.

— Pašu spēkiem to darīt ir ļoti grūti, tāpēc arī radās doma par apsaimniekotāja piesaisti. Esam jau pārliecinājušies, ka, izvēloties biedrību „Raiņi”, pieņemām pareizo lēmumu. Ja nebūtu izdarījuši šādu izvēli, droši vien līdz mājas siltināšanai arī nenonāktu, — pieļāva Santa.

Viņa kļiedēja arī mītu, ka sovhozu laikos uzceltās mājas netiek apsaimniekotas kopš uzcelšanas brīža, tātad pēdējais brīdis ir kaut ko darīt, mājas renovēt un siltināt.

Savukārt mājas Brīvības ielā 14 vecākais Ivars Ikaunieks uzsvēra, ka viņi par ieguvumiem tā pa istam varēšot pārliecināties šajā apkures sezonā, jo projekts tika pabeigts un

• Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanas valsts atbalsta programmu īsteno ALTUM ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējumu.

• Kopš valsts atbalsta programmas sākuma Latvijā iesniegts 821 projektu pieteikums par provizorisko summu 375 miljoni eiro.

• Valdības šogad piešķirtais papildu finansējums 35 miljoni eiro.

• Tiek plānots, ka tas ļaus saņemt atbalstu vēl aptuveni 150 daudzdzīvokļu ēkām.

būtiski ir tas, ka tika siltinātas ār sienas. Pirms tam, piemēram, izņemot drēbes no skapja, varēja just, cik tās ir aukstas, toties tagad tā nav, apģērbjoties vairs nav to nepatīkamo sajūtu.

Siltinot ār sienas, ir panākta arī skaņu izolācija. No rīta pamostoties un redzot, cik pelēka ataususi diena, tikai atverot logu, konstatē, ka ārā list lietus, bet istabā tas nebija dzirdams.

Vaicāta, kas bijis grūtākais, pirms tika pieņemts lēmums par mājas siltināšanu, un ko varbūt vajadzēja darīt citādāk, viņa stāstīja, ka visgrūtākais bijis nodrošināt

iedzīvotāju kvorumu un sapulces vajadzējis sasaukt vairākkārt.

— Katrā ziņā rezultāts iepriecina. Varbūt vienīgi varēja izvēlēties citu risinājumu lodžiju pārveidei, varbūt apakšmāja vajadzēja iestiklot, bet kopumā īstenoto projektu es vērtēju ļoti pozitīvi. Vēl tikai, veicot remontu, jāatsvaidzina kāpņu telpas, un tad jau gandrīz viss būs arī padarīts. Esam pateicīgi savas mājas apsaimniekotājiem — biedrībai „Raiņi”, kas mūs rosināja un iedrošināja uz tādām pārmaiņām, nebaidoties no lieliem finanšu ieguldījumiem, — atzina Alla Sniedze.

Gandarīti par sasniegto rezultātu, veicot ēku renovāciju un siltināšanu Barkavas pagasta Brīvības ielā 14 un Lazdu ielā 2, ir abu māju vecākie — Ivars Ikaunieks un Santa Mileiko.

nodots ekspluatācijā šogad. — Lielāko daļu mums siltinājā jau līdz jaunajam gadam, savukārt ziemā tika siltināti pagrabi, pavasārī — mājas pamati. „Papīru būsana”, projekta saskaņošana aizņem diezgan ilgu laiku. Arī paši iedzīvotāji vairākus gadus nevarēja nobriest un izskirties, diskutējot par mājas renovāciju, — atklāja Ivars Ikaunieks.

Vaicāts par paveiktajiem darbiem, viņš atzina, ka padarīts daudz. Tika nomainīti apkures sistēma, stāvvadi, siltinātas ār sienas, ēkas izvēli, droši vien līdz mājas siltināšanai arī nenonāktu, — pieļāva Santa.

Viņa kļiedēja arī mītu, ka sovhozu laikos uzceltās mājas netiek apsaimniekotas kopš uzcelšanas brīža, tātad pēdējais brīdis ir kaut ko darīt, mājas renovēt un siltināt.

Savukārt mājas Brīvības ielā 14 vecākais Ivars Ikaunieks uzsvēra, ka viņi par ieguvumiem tā pa istam varēšot pārliecināties šajā apkures sezonā, jo projekts tika pabeigts un

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

Par projekta „Aktuāli par aktuālo novados” saturu atbild SIA „Laikraksts STARS”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Atvērums sagatavoja ŽENA KOZLOVA
Atvērums izmantoja AGRA VECKALNIŅA foto